

Uviklingen i den dansk tyske grænseregion og det grænseoverskridende arbejdsmarked

Den historiske udvikling

Det grænseoverskridende samarbejde har en lang tradition begyndende med Dansk-Tyske Dage, og senere det grænseoverskridende samarbejde omkring Flensborg Fjord. Det blev det første fælles projekt, som var mere synligt for offentligheden på begge sider af grænsen. Samarbejdet var i begyndelsen projektorien-teret. Et mere formaliseret samarbejde, som – selvfølgelig - blev diskuteret meget, meget lang tid i forvejen, blev først rigtigt til, da EU's regionalfond støttede bl.a. samarbejdet mellem Flensborgs Universitet og den daværende Handelshøjskole i Sønderborg. Siden hen er EU's Interregprogram blevet en fast støtte i det grænseoverskridende samarbejde, en støtte, som vi næppe kan undvære, fordi Interreg er med til at sætte projekter igang. Det er derfor beroligende, at vi nu har fået få en klar udmelding om, at Interregprogrammet vil fortsætte frem til 2013.

Region Sønderjylland/Schleswig

I 1997 blev samarbejdet for alvor formaliseret, idet man etablerede Regionsrådet for Sønderjylland/Schleswig. Euroregion måtte det ikke hedde, selvom EU faktisk havde haft en finger med i spillet i mange år.

Der er nok en del mennesker her i salen, der føler, at det går alt for langsomt med det grænseoverskridende samarbejde, men at det går fremad, er vi vel næppe i tvivl om. Faktisk giver de mange, mange små og større projekter langs grænsen et rigtigt godt helhedsbillede: de viser, at vi har forståelse for hinanden og de forskelle der nu engang findes - og at vi arbejder godt sammen.

Nu vil jeg ikke nævne alle de eksempler vi kender fra valgkampen. Men ved i også, at der findes et people to people projekt, et folkeligt projekt, hvor netop de små også får en chance for at få støtte. Lad mig lige nævne et par få eksempler:

- Tosproget børnebog om Flensborg Fjord
- Børneteater-Festival
- Ældretræf i Husum og Haderslev
- Folk Baltica
- Minority-Film-Festival
- Svaneprojektet (et kunstprojekt ved grænseovergangen Süderlügum)
- Udflugtsmål i grænseregionen (www.ekskursion.dk)

- Dansk-tysk lærerforening

Der er registreret ikke mindre end 40 people to people initiativer. Disse mindre projekter har involveret rigtig mange mennesker på tværs af grænsen.

Et åbent arbejdsmarked

Et af de nyeste tiltag vedrører arbejdsmarkedet. Stats-minister Anders Fogh Rasmussen og Bundeskanzler Gerhard Schröder har i anledning af 50 års jubilæet for Bonn-København Erklæringerne etableret en grænseoverskridende arbejdsgruppe, der skal se på de barrierer, der findes for et frit grænseoverskridende arbejdsmarked. Det er fra dansk side Kim Andersen og fra tyske side Franz Thönnies der er sat til at rede trådene ud og finde nogle praktiske løsninger. Den 2. februar vil de præsentere deres resultater i Aabenraa.

Slesvigsk Parti har i årenes løb samlet masse af erfaringer, når det gælder grænseoverskridende arbejds-marked. Problemerne vedrører i reglen følgende grænseoverskridende forhold:

- skat henover grænsen
- forskelle i de sociale sikringsordninger (arbejdsløshed, sygesikring og pension)
- sproget

Jeg vil ikke uddybe disse problemer, for det har Jürgen Handler jo nævnt en række eksempler på, men blot tilføje, at det ikke er sådan, at det her drejer sig om problemer i hovedet på folk, en slags mentale barrierer. Her er der tale om faktiske problemer, forskelle i kroner og ører, som kan have vidtrækkende konsekvenser for den enkelte pendler:

- som bliver arbejdsløs i Danmark og ikke har indbetalt i en a-kasse,
- eller som bliver syg på arbejdspladsen i Tyskland og ikke er tilstrækkelig sygesikret.

Det kan true hele familiens eksistens og har i reglen en social slagside.

Det er jo meget ofte de dårligst stillede, der ikke har de nødvendige informationer eller ressourcer og derfor ikke har en ekstra forsikring. Jeg har derfor svært ved at forstå, at netop repræsentanter for DGB-Nord og LO Sønderjylland har fastholdt, at der ikke er nævneværdige problemer for grænsependlere. Det er jo netop fagforeningerne vi forventer, vil tage sig af problemerne for den almindelige lønmodtager. Og så hjælper det ikke meget, at gennemføre én undersøgelse efter den anden, der viser, at grænsependlere ingen problemer har. Det er jo sådan, at de ofte først dukker op, hvis uheldet er sket.

Jeg vil også gerne fastholde, at vi i Slesvigsk Parti ikke vil skræmme potentielle grænsependlere. Tværtimod vil vi gøre alt for at åbne arbejdsmarkedet henover grænsen, men det giver en falsk tryghed, hvis ikke man indhenter informationer og tager sig af de reelle problemer, før man går i gang med at arbejde som grænsependler.

EU-kommissionen har i sine handlingsplaner for det europæiske arbejdsmarked gang på gang krævet større mobilitet, som efter kommissionens vurdering sikrer en europæisk merværdi. Reglerne om arbejds-kraftens frie bevægelighed har været i kraft i flere årtier og er en af Rom-traktatens vigtigste rettigheder til fordel for EU-borgerne.

For mig er der ikke tvivl om, at vi øger vores velfærd og opnår synergieffekter, når vi åbner grænsen. Der er især mange i mindretallene, som for længst har erkendt de fordele, også helt personligt. Kan vi skaffe arbejde til dem, der er uden arbejde, er det endnu bedre!

Men selvfølgelig skal de gældende overenskomster på arbejdsmarkedet i Danmark og Tyskland overholdes. Vi er klare over, det kan være svært nok. Selv indenfor de gældende rammer er der en gråzone, som arbejdsforholdene i Quelles Callcenter i Padborg viser.

EU's nye servicedirektiv åbner for endnu mere konkurrence på det europæiske arbejdsmarked, men servicedirektivet åbner også for, at man udnytter forskellene i de sociale sikringsordninger i de enkelte EU-lande - og det kan skabe ulige konkurrence. Det skal vi kæmpe imod. Men det nytter ikke at lukke grænsen, for virksomhederne er for længst internationale.

Vi skal derimod sørge for, at de gældende regler på arbejdsmarkedet bliver overholdt. Et godt eksempel er vores transportsektor i Bov-området. Det er især vigtigt, at de udenlandske chauffører kender deres rettigheder og er socialt sikret på en forsvarlig måde. Infocentret Grenze/Grænse har taget initiativ til at diskutere disse spørgsmål med chaufførernes organisationer og vognmændene. Det er et meget godt initiativ. Jeg tror, at vi kan blive et godt eksempel for Europa, men det kræver altså handling.

Konkrete forslag

Slesvigsk Parti har peget på en række løsningsmuligheder, som kan bidrage til "best practice" her ved grænsen.

- vi har foreslået, at informationsmateriale og skemaer skal være tosprogede – og man bør tage højde for, at der også arbejder andre udlændinge her ved grænsen
- vi skal styrke rådgivningsindsatsen så tæt på grænsen og brugerne som muligt, og tilpasse vejledningen til det aktuelle behov. (Som det er nu, er Infocentret underbemandet og mangler plads)
- vi skal styrke det grænseoverskridende netværk for rådgivningen. Der er flere myndigheder og organisationer, der kan bidrage med deres kompetence og sikre en bedre vejledning
- vi skal etablere flere servicecentre, hvor pendlere kan få en direkte og kompetent sagsbehandling indenfor skat, pensioner, sygesikring og akasser. Disse centre må nødvendigvis arbejde grænseoverskridende.

- vi skal have gennemført de europæiske regler og direktiver på nationalt plan så hurtigt som muligt. Jürgen Handler nævnte en række eksempler, hvor det er påkrævet.

Øresundsregionen

Når vi søger efter nye løsninger må vi gerne sammenligne med andre grænseregioner. Og hvad er mere nærliggende end at sammenligne med Øresunds-regionen. Her har man for længst etableret et fælles skattecenter. Øresunddirekt har filialer i Helsingør, København og Malmø. Så mange behøver vi næppe, men vi har også behov for en vest-øst løsning. I Øresundsregionen har man også en bedre statistik man kan bruge, når man skal træffe beslutningerne, bl.a. en såkaldt integrationsindex, der måler niveauet for integrationen år for år. Det vil jeg varmt anbefale her i grænseregionen, hvor vi har et eget Grænseforskningsinstitut.

Lad os tage fat på nye løsninger for at åbne arbejdsmarkedet NU og lad os gøre det i FÆLLESSKAB.

Fremtiden

Derudover er der mange andre muligheder for at udbygge det grænseoverskridende samarbejde. Efter strukturreformen skal vi også finde nye samarbejds-relationer i Region Sønderjylland/Schleswig. Vi har sammen med Sydslesvigsk Vælgerforening (SSV) peget på en række tiltag, som vi ønsker gennemført, bl.a. ønsker vi at reducere antallet af medlemmer i Regionsrådet. Dette forslag er blevet godt modtaget på begge sider af grænsen. Vi håber, at vi får en god dialog om Region Sønderjylland/Schleswigs fremtid med alle politikere og partier i grænseregionen, men også i Region Syddanmark og Slesvig-Holsten.

Overordnet kræver det også, at vi opprioriterer vor indsats i samarbejdet på nationalt og europæisk plan, for det er her mange beslutninger vil blive truffet fremover.